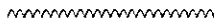

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XXI.

VAIVAISHOITOTILASTO.

B.

VAIVAISHOIDON TARKASTEIJAN

VUOSIKERTOMUKSIA.

9.

Vuonna 1901.

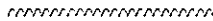

HELSINGISSÄ, 1902.

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XXI.

VAIVAISHOITOTILASTO.

B.

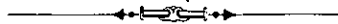
VAIVAISHOIDON TARKASTELIJAN

VUOSIKERTOMUKSIA.

9.

Vuonna 1901.

HELSINGISSÄ,
KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA,
1902.

Kertomus

Suomen Vaivaishoidon Tarkastelijan toiminnasta

vuonna 1901.

Johdanto.

Tehdyn määräyksen mukaan, on minun täten nöyrimmästi tekeminen selkoa toiminnastani vuonna 1901, ja pyytäisin minä tässä saada seurata sitä jakoa, jota vuoden kuluessa on seurattu asioita diaarioihin viedessä, jolloin ne ovat jaetut seuraaviin yhdeksään ryhmään, nimittäin:

- A. *Kuntain vaivaishoitoohjesäännöt;*
  - B. *Virkamatkustuksia;*
  - C. *Vaivaistalot;*
  - D. *Mielisairasten hoito;*
  - E. *Aistiviallisten henkilöiden hoito;*
  - F. *Epäkohtia vaivaishoidossa;*
  - G. *Keisarillisen Senaatin ja Kuvernöörin antamia tehtäviä;*
  - H. *Muuta kirjenvaihtoa kuntain ja yksityisten kanssa; sekä*
  - I. *Vaivaishoidon neuvoja.*
-

A. Kuntain vaivaishoitoohjesäännöt.

Vuoden 1901 kuluessa ei ole mitään suurempia muutoksia kuntain paikallis vaivaishoitoohjesäännöissä toimeenpantu. Minä olen vuoden kuluessa tarkastanut ainoastaan 14 vaivaishoitoohjesääntö-ehdoitusta, joista Kuvernöörit ovat lähettäneet 11 ja kunnat 3 minun lausuntoani varten. Muutamat näistä ovat sisältäneet ainoastaan pienemmän muutoksen aikaisemmin voimassa olevaan ohjesääntöön. Ehdotuksista olen minä puoltanut 6 asianomaisten Kuvernöörien vahvistettavaksi, jota vastoin järeillä olevassa 8:ssä olen esiintunut yhden tahi toisen vaillinaisuuden.

Uudet ehdotukset jakaantuvat eri lääninä kohti seuraavaisesti.

Taulu 1.

	Tarkastet- tuja.	Hyväksyt- tyjä.	Hyljättyjä.
Uudenmaan läänissä	1	—	1
Turun ja Porin »	—	—	—
Viipurin »	1	—	1
Hämeen »	1	—	1
Vaasan »	4	2	2
Mikkelin »	1	1	—
Kuopio »	3	2	1
Oulun »	3	1	2
Koko maassa	14	6	8

Uudistustyö on ylimalkaan mennyt samaan suuntaan kuin tähänkin asti. Kirjallisia kontrahteja on alettu tekemään vaivaishoitolaisia elätteelle annettaessa, lastentarkastajia on otettu pitämään huolta elätteelle annetuista lapsista, muutamia vaivaistaloja on lisääntynyt, jota vastoin tuo vanhanaikainen piiri-jako ja ruodulla elättäminen on poistettu.

Suurena edistysenä mainittakoon erityisesti se, että muutamat kunnat ovat säättäneet vaivashoitohallituksen erottamisen kunnallislautakunnasta, jonka tehtävät jo ilman vaivashoitoakin ovat hyvinkin työläät. Kuta pitemmälle vaivashoito olosuhteet jollakin paikkakunnalla ovat kehittyneet, sitä välttämättömämpi on ollut jättää sen johto erityiselle hallitukselle, joka täydellisesti voi antautua tälle toimelle. Kun tämä muutos on toimeenpantu ei ole ollut välttämätöntä kokonaan muuttaa vaivashoitoohjesääntöä, vaan ainoastaan sen eli ne §§ siinä, jotka koskettelevat vaivashoitohallituksen kokoonpanoa.

Tämän yhteydessä pidän velvollisuutenani mainita eri haaroilta lausuttu toivomus että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin

että vaivashoitohallitukselle myönnettäisiin vapaakirjeoikeus, riippumatta siitä jos se samalla on kunnallislautakunta tahi ei.

Nykyään on kunnallislautakunnalla vapaakirjeoikeus, jota vastoin sellaista ei ole tästä lautakunnasta erillään olevalla vaivashoitohallituksella, joka lain määräys kenties riippuu erehdyksestä.

B. Virkamatkustuksia.

Vuoden 1901 kuluessa olen minä tehnyt 13 osittain lyhempää osittain pitempää virkamatkaa ja käynyt 68 kunnassa. Suuri osa näistä käynneistä on aiheutunut siitä, että kunnallis viranomaiset ovat minulta anoneet neuvoa ja osoitusta yhdessä tahi toisessa vaivashoitoon kuuluvassa erityisessä useassa tapauksessa on ollut kysymys vaivaistalon rakentamisesta. Toisissa tapauksissa ovat käynnit tarkoittaneet vaivashoidon tarkastamista.

Vuoden kuluessa olen minä siten käynyt allamainituissa kunnissa, nimittäin:

Uudenmaan läänissä: Karjalohjalla, Sammattissa, Karjalla, Snappertunnassa, Lohjalla, Nummella ja Vihdissä;

Turun ja Porin läänissä: Turussa, Porissa, Perniössä, Kaarinassa, Paimiossa, Nakkilassa, Kiukaisissa, Ikaalisissa, Parkanossa, Hämeenkyrössä, Huitisten pitäjässä, Vampulassa, Loimijoella, Kokemaellä, Harjavallassa ja Alastarossa.

Viipurin läänissä: Haminassa, Kotkassa ja Kymissä;

Hämeen läänissä: Hämeenlinnassa, Asikkalassa, Hollolassa, Koskella, Kärkölässä, Lammilla, Padasjoella, Hauholla, Hattulassa, Hausjärvellä, Janakkalassa, Vanajalla, Kalvolassa, Ylöjärvellä ja Pälkäneellä;

Vaasan läänissä: Vaasassa, Kristiinassa, Uudenkaarlepyyn maaseurakunnassa, Kauhavalla, Ylihärmässä, Mustasaarella, Pirttikylässä, Sulvalla, Ilmolassa,

Jalajärvellä, Kauhajoella, Kurikassa, Närpiössä, Lappväärtissä, Karijoella ja Ylimarkussa.

Mikkelin läänissä: Mikkelin kaupunki- ja maalaiskunnassa, Heinolan kaupunki- ja maalaiskunnassa ja Mäntyharjulla;

Oulun läänissä: Raahessa, Pyhäjoella, Oulaisissa, Salon kappelissa, Paavolassa ja Haapavedellä.

Sitäpaitsi on Filosofian maisteri Henrik Ståhl kesäkuukausina toiminut allekirjoittaneen matkaapulaisena ja sellaisena käynyt 42 kunnassa.

C. Vaivaistalot.

Saadakseni selville ne tulokset, joita on saavutettu vaivaistalojen kautta maassa, lähetin minä Touko- ja Kesäkuussa vaivaishoitohallituksille kaikissa kunnissa, joissa on vaivaistalo, kyselyjä josko vaivaishoitokustannukset ja vaivaisten luku on suurentunut tahi pienentynyt sillä aikaa kun vaivaistalo on kunnassa ollut, ja josko se hoito, joka laitoksessa tulee hoitolaisten osaksi on pidettävä parempana sitä hoitoa, jota he ennen ovat nauttineet, sekä myöskin josko vaivaishoitohallitus ja veroamaksavat ylimalkaan pitävät vaivaistalojärjestelmää puollettavana tahi ei.

Useammat tähän saapuneet vastaukset menivät samaan suuntaan ja esiin-toivat että vaivaistalot ylimalkaan ovat antaneet jotenkin hyviä ja tyydyttäviä tuloksia. Usealla seudulla ovat ne olleet jopa toivomuksiakin paremmat. Siten saadut tiedonannot kokoonpanin minä pieneen lentokirjaseen „*Maamme vaivaistalojen vaikutuksista*“ joka vuoden 1900 vuosikertomuksen kera viime syksynä jaettiin.

Tämän lentokirjan valmistamisen jälkeen olen minä yhä vielä saanut uusia todistuksia vaivaistalojärjestelmän eduista, muun muassa muutamissa vuosikertomuksissa, jotka asianomaiset vaivaishoitohallitukset ovat toimittaneet ja painattaneet. Siten kirjoittaa vaivaishoitohallitus Saarijärvellä, jossa vaivaistalo perustettiin 1896, kertomuksessaan viime vuodelta:

»Pahuttavana huomiona meidän työssämme kuluneena vuotena on ollut se, että *satunnaiset avut* ovat vähentyneet suurella määrällä, joka on yksinomaan luettava vaivaistalon ansioksi. Kun nimittäin on pelätty että apua anovat mahdollisesti voisivat tulla toimeen omalla työllään, on heitä neuvottu menemään vaivaistaloon tavallisesti sillä seurauksella että he kokonaan ovat hylänneet tällaisen avun: Ehdotellessamme vaivaistaloa apukeinoksi, saamme tavallisesti vastaukseksi: »tuleekos se sitte helpommaksi ylläpitää minua siellä«, ja niin näkyvät myöskin maksavat usein ajattelevan. Mutta asiaa ei ole siltä puolen katseltava. Ensiksikin on muistettava, että ei enemmän kuin 5 pro-

senttia siten passitetuista saapuu vaivaistaloon, ja sitte ei saa unhottaa että juuri sellainen pieni apu »ainoastaan pariksi kuukaudeksi« on omiaan opettamaan apua anovia luottamaan vaivaihoitoon ja anastamaan heiltä luottamuksen omiin apukeinoihin, mainitsemattakaan sitä kuinka apuanauttiva, joka kerran on oppinut luottamaan tähän järjestelmään, myöhemmin pitää tätä avunantamista oikeutettuna vaatimuksena. Tärkeätä on myöskin huomata, että jos sellaisia pieniä avunantoja käytetään koko pitäjässä, siitä pian syntyy melkoinen kustannus. — Kun on kysymys tällaisesta avunannosta tulee vielä lisätä, että tarkastusmiesten ennen käytetty itse anastettu oikeus antaa satunnaista apua nyttemmin kaikkialla kunnassa on lakannut ja että sellainen nyt tapahtuu ainoastaan säädetyllä tavalla«. — —

Koska vaivaistalojärjestelmä siten yhä edelleen on antanut hyviä tuloksia, on useammassa kunnassa uudestaan otettu esille kysymys sellaisen laitoksen perustamisesta. Vuoden 1901 kuluessa ovat siten seuraavat kuusi vaivaihoitoyhdyskuntaa anoneet kuoletuslainaa vaivaistalon perustamista varten, nimittäin:

Ylämarkun kunta Vaasan läänissä;

Hausjärven » Hämeen »

Piikkiön » Turun ja Porin läänissä;

Heinolan maalaiskunta Mikkelin läänissä ja

Rautalammin ja *Vesannon* kunnat Kuopion läänissä.

Useassa muussa kunnassa on sitä paitsi päätetty perustaa vaivaistalo, jos vaan kuoletuslaina on saatavissa, vaan useimmat jo päätetyt anomukset eivät vielä saapuneet vuonna 1901.

Kuten edellisinä olen minä tänäkin vuotena vastaan ottanut joukon kirjallisia kysymyksiä vaivaistalojen hoidosta, johtajien ottamisesta ja niiden valmistaamisesta. Sellaisten asiain diaarioihin vietyjen luku nousee vuoden 1901 kuluessa 65:teen.

Johtajattaret neidit *Dagmar Forss* ja *Charlotte Dannholm*, jotka useampina vuosina ansiokkaalla tavalla ovat opettaneet harjoittelioita tällä alalla, ovat anoneet 300 markan apurahaa käydäkseen muutamissa vaivaistaloissa maassa. Kumpaankin anomukseen on suostuttu.

D. Mielisairasten hoito.

Mielisairasten hoito on yhä edelleen vaikein vaivaihoitohallitusten ratkaistava kysymys. On löydetty eri keinoja tyydyttävällä tavalla järjestää sitä

vaivaishoitoa, joka tulee sekä terveiden että ruumillisesti sairaiden eri ikäisten sekä miesten että naisten osaksi, ja onpa tarpeellisia laitoksia toimitettu sokeille, kuuromykille ja raajarikkoisille, vaan varattomain mielisairasten hoitoon nähden ollaan yhä vielä neuvottomia. Valtion ja kuntain mielisairaalat ovat tavallisesti täpö täynnä, jonka tähden usein ollaan pakoitettu odottamaan kauankin vapaata paikkaa. Vaivaishoitohallitukset ovat sen vuoksi pakoitettut hätäapukeinona käyttämään elätteelle antamista yksityisille, mutta heidän luonaan on sairas usein sekä tarpeellista lääkärin apua että myöskin sopivaa hoitoa vailla.

Useammille kunnille yhteisen mielisairaalan rakentamisesta on myöskin monessa kunnassa ollut tämän vuoden ajalla kysymys, mutta toistaiseksi ilman tarkoitettua tulosta. Erityisesti on muutamilla seuduilla lausuttu toivomus, että nyt lakkautetun suomalaisen sotaväen reservikasarmit saataisiin käyttää tätä tarkoitusta varten. Kunnissa Kruunupyyn tienoilla on tätä tarkoitusta varten pidetty erityisiä kokouksia, joissa myöskin vaivaishoidonneuvoja Montin on ollut läsnä.

Koska eri haaroilta on ilmoitettu että mielisairasten luku on yhä nousemaan päin ja että heitä elätteelle annettaessa on yhä enemmän vaikeuksia ilmestynyt, on tässä asiassa piakkoin ruvettava tarmokkaisiin toimenpiteisiin.

E. Aistiviallisten henkilöiden hoito.

Erityisesti ilahuttavana seikkana mainittakoon tässä että sekä suuri yleisö että kuntain vaivaishoitohallitukset, jotka aikaisemmin jotenkin vähällä innolla pitivät huolta varattomain aistiviallisten henkilöiden, niinkuin sokeain, raajarikkoisten ja vähämielisten hoidosta, nyttemmin ovat alkaneet tehokkaammin toiminaan voidakseen saada heille edes mahdollisuutta myöten siedettävän elämän. Minulta on sekä suullisesti matkoillani että kirjallisesti usein kysytty, missä ja miten sopivaa opetusta ja hoitoa voitaisiin antaa sokeille, kuuromykille, kaatuvatautisille, vähämielisille ja raajarikkoisille. Kaikkialla näkyy se mielipide tulleen vallalle että sitä varten vaaditaan erityisiä opetus- ja hoitolaitoksia. Sitä pahempi ovat sekä valtion että kuntain laitokset toistaiseksi näyttäneet riittämättömiksi. Usein saadaan turhaan tiedustella vapaata paikkaa sellaiselle sairaalle ja moni, joka olisi hoidon tarpeessa laitoksessa, ei ole tilaisuudessa sitä saamaan.

Kaatuvatautisilla naisilla on nyt koti Kuopion läheisyydessä, ja kaatuvatautisilla lapsilla Hattulassa, mutta miehet ovat yhä vielä sellaista laitosta vailla. Raajarikkoisten kouluun Helsingissä ei voida ottaa kaikkia sisäänpyrkijöitä, eikä myöskään raajarikkoisten kotiin Oulussa. Kolmas samanlainen

laitos on vuoden kuluessa perustettu Pietarsaareen, mutta ei vielä tälläkään ole esillä oleva tarve likimainkaan tyydytetty. Vähämielisille lapsille ei ole mitään hoitolaitosta: turhaan anoi neiti Hilma Saukko viime vuonna valtion apua sellaisen laitoksen perustamista varten Karjalassa.

Keisarillinen Senaatti on yhä edelleen myöntänyt apurahoja aistiviallisten ylläpitämiseksi heille sovitetuissa laitoksissa. Alla olevasta taulusta näkyy sellaiset myönnetyt apurahat, joista minä vuoden kuluessa olen lausuntoni antanut.

Taulu 2.

Avunsaajan koti- paikka.	O p e t u s l a i t o s.	Vuotuinen apu- raha.			Koko avun määrä.	
		Määrä <i>Smc</i>		Vuo- desi.	<i>Smc</i>	
Asikkala.	Kuuromykkäinkoulu Jyväskylässä .	100	—	2	200	—
Suomussalmi.	»	100	—	2	200	—
Hausjärvi.	Sokeainkoulu Helsingissä	150	—	2	300	—
Pihlajavesi.	Raajarikkoistentyökoulu Helsingissä	200	—	4	800	—
Laukaa.	»	150	—	2	300	—

F. Epäkohtia vaivaishoidossa, joista muistutuksia on tehty.

Vuoden 1901 kuluessa on minun luonani tehty kymmenkunta valitusta varattomain hoidosta. Nämä valitukset, joita osaksi yksityiset osaksi apuanauttivat itse ovat tehneet, ovat muutamissa tapauksissa huomattu perättömiksi, toisissa tapauksissa olen toivotulla seurauksella kehoittanut asianomaista vaivaishoitohallitusta ryhtymään sopiviin toimenpiteisiin.

Minun tekemäni muistutukset vuoden kuluessa ovat etupäässä koskeneet hoitolaisten elättämistä ruodulla kulettamisella. Armollisen vaivaishoitoasetuksen 14 § 2 kohdan mukaan tulee lasten, joille vaivaisapua on myönnetty, saada pysyväinen asunto, jota paitsi 1 §:n *b*) kohta armollisessa vaivaishoidon tarkastelijan johtosäännössä 16 päivältä Elokuuta 1893 määrää että hänen erittäin tulee pitää vaaria että heikkomielisille, sairaille, saamattomille ja muille sellaisille vaivaishoitolaisille, joiden hoitamiseksi tarvitaan pysyväistä olinpaikkaa, hankitaan tarpeenmukainen ja sopiva hoito vakinaisissa asunnoissa. Minulle saapuneista vaivaishoitoa koskevista tilastollisista tauluista vuodelta 1900 käy kuitenkin selville, että niiden henkilöiden joukossa, jotka sanottuna vuotena olivat ruodulle jaetut, oli sellaisia henkilöitä, joita heidän ikäänsä, terveydentilaansa tahi ruumiinvammaansa nähden, äsken mainitun säännöksen

nojalla, sopivasti ei saisi käyttää ruodulla. Jälempänä oleva taulu osoittaa sellaiset erilaatuiset ruotulaiset, joiden tähden minä olen pitänyt itseäni velvollisena vaatimaan asianomaisten vaivahoitohallitusten selityksiä, sekä myöskin kuntain lu'un kussakin läänissä, joissa sellaisia on ollut.

Taulu 3.

Ruotuvaivainen.	Uudenmaan lääni.	Turun ja Porin lääni.	Viipurin lääni.	Hämeen lääni.	Vascan lääni.	Mikkelin lääni.	Kuopion lääni.	Oulun lääni.	Koko maassa.
15 vuotta nuorempia	—	—	—	1	—	—	1	318	320
75 vuotta vanhempia tahi »ijäkkäitä«	31	2	100	54	10	48	19	25	289
Mielivikaisia	—	2	6	3	3	3	—	1	18
Kaativatautisia	1	—	2	—	—	—	—	1	4
Vähämielisiä	—	—	11	8	1	12	1	12	45
Sokeita	—	—	5	4	—	2	—	7	18
Kuuromykkiä	1	—	—	1	—	2	—	1	5
Halvattuja, sairaita ja heikkovoimaisia	21	1	33	6	14	47	1	21	144
Suurempaa ruumiinvammaa kärsiviä	—	—	8	4	1	3	—	—	16
Pienempää ruumiinvammaa kärsiviä	—	—	29	4	1	8	—	—	42
Yhteensä	54	5	194	85	30	125	22	386	901
Kuntain luku, missä näitä ruotuvai- vaisia löytyi	4	1	14	8	6	6	2	5	46

Minulle sittemmin saapuneista selityksistä on 23 sitä laatua, että asia ei ole vaatinut muuta toimenpidettä minun puoleltani. Välistä on ilmoitettu että kunta lähetettyään mainitut tilastolliset tiedonannot jo on lakannut tahi päättänyt lakata ruodulla elättämisestä, tahi myöskin että ne ruotuvaivaiset, joista on kysymys ollut, jo ovat kuolleet. Usein on myöskin ilmoitettu että ruotuvaivaiset vuoden umpeen pidetään samassa talossa, joka tavallisesti on sillä tavalla alaikäisten n. k. ruotuvaivaisten kanssa Oulun läänissä. 7:ssä tapauksessa olen minä sitä vastaan katsonut voivani ainoastaan antaa vaivahoitohallituksille kehoituksen hankkia tulevaisuudessa vakinaisen asunnon erityisille ruotuvaivaisille, joiden ympärökulettamisesta ei ole tyydyttävää vastausta annettu. Viidessätoista tapauksessa olen pitänyt itseäni velvollisena ilmoittaa asianomaiselle Kuvernöörille siinä tarkoituksessa, että hän ryhtyisi niihin toimenpiteisiin, joihin asianhaarat voivat antaa aihetta.

Alempana oleva taulu näyttää miten nämä asiat jakaantuvat eri lääninä kohti.

Taulu 4.

	Vaadittuja selityksiä.	Selitykset ovat aiheuttaneet			Vastauksia ei ole saapunut.
		Kuvernöörille ilmoittamisen.	Kehotuksen kunnille.	Ei mitään toimenpidettä.	
Uudenmaan lääni	4	—	—	4	—
Turun ja Porin »	1	1	—	—	—
Viipurin »	14	11	—	3	—
Hämeen »	8	1	2	4	1
Vaasan »	6	1	2	3	—
Mikkelin »	6	1	3	2	—
Kuopion »	2	—	—	2	—
Oulun »	5	—	—	5	—
Yhteensä	46	15	7	23	1

Vertailun vuoksi otetaan tähän vastaava taulu vuoden 1897 vuosikertomuksesta.

	Vaadittuja selityksiä.	Selitykset ovat aiheuttaneet			Vastauksia ei ole saapunut.
		Kuvernöörille ilmoittamisen.	Kehotuksen kunnille.	Ei mitään toimenpidettä.	
Uudenmaan lääni	9	2	3	3	1
Turun ja Porin »	3	—	2	1	—
Viipurin »	19	3	13	3	—
Hämeen »	12	3	5	4	—
Vaasan »	21	1	10	9	1
Mikkelin »	12	4	2	6	—
Kuopion »	5	1	3	1	—
Oulun »	27	3	9	14	1
Yhteensä	108	17	47	41	3

Muita tärkeämpiä muistutuksia en minä nyt kysymyksessä olevan vuoden kuluessa ole katsonut olevani pakotettu tekemään.

G. Keisarillisen Senaatin ja Kuvernöörien antamia tehtäviä.

Paitsi tässä yllä mainittuja tehtäviä olen minä vuoden 1901 kuluessa Keisarilliselle Senaatille antanut seuraavat lausunnot:

Viipurin läänin Kuvernöörin ehdotuksesta koskeva maalaiskuntain velvoittamista perustamaan ja yllä pitämään vaivaistaloo, jota ehdotusta minä en ole katsonut voivani puolustaa;

Suomen Säätyjen alamaisestä ehdoituksesta siitä että Armollinen vaivahoitoasetus 17 p. maaliskuuta 1879 eräissä paikoin tarkastettaisiin;

Neitien Hernberg'in ja von Schantz'in Vihdissä tekemästä alamaisestä anomuksesta saada valtion apua heidän ylläpitämäänsä kotia varten pahantapaisille lapsille;

alamaisesta anomuksesta saada valtion apua aiottuun diakonissa laitokseen Sortavalassa; sekä

lopullisesta ehdoituksesta Käyrän kasvatuslaitoksen Turun ja Porin läänissä uudestaan järjestämisestä.

Sitä paitsi on Keisarillinen Senaatti käsenyt minua antamaan alamaisten lausuntoni komitean mustalaisasian tutkimista varten maassamme antaman mietinnön johdosta, mutta en minä ole voinut antaa tätä lausuntoa viime kuluneena vuotena.

Lopullisesti olen minä antanut kaksi lausuntoa vaivahoidon-neuvojan viran säilyttämisestä tulevaisuudessa ja sen ohessa ehdoitellut että vaivahoidon-neuvojia tulisi kolme eli neljä, sekä että jokainen neuvoja saisi oman piirinsä.

Paitsi aikaisemmin mainittuja lausuntoja olen minä Kuvernööreille antanut seuraavat lausunnot:

Uudenmaan läänin Kuvernöörille: Kaksi lausuntoa riidasta vaivahoitolaisten kotipaikkaoikeudesta;

Turun ja Porin läänin Kuvernöörille: Piikkiön kunnan päätöksestä perustaa työhuone; sekä

Kuopion läänin Kuvernöörille: valituksesta koskeva Ilomantsin vaivaistaloo ja

Nilsian kunnan anomuksesta saada nykyisenä huonona aikana pitää alaikäisiä vaivaistalossa.

H. Muuta kirjevaihtoa kuntain ja yksityisten kanssa.

Kuten edellisinä vuosina olen minä myöskin vuoden 1901 kuluessa vaivahoitohallituksilta ja vaivahoitoon innostuneilta henkilöiltä saanut vastaan ottaa joukon kysymyksiä vaivahoitoon kuuluvista erityisseikoista, niinkuin huonosti hoidettujen lasten kasvatuksesta, vaivaistalojen johdosta, kunnallismielisairaaloiden rakentamisesta y. m. Diaarioihin vietyjen tällaisten asiain luku nousee vuoden kuluessa 27.

Erityisesti mainittakoon että minun lausuntoani on anottu koskeva »Yhdistystä huonosti hoidettujen lasten hyväksi«, »Keuruun lastenkotiyhdistyksen« toiminnasta ja »yhdistyksen lasten kasvatuksen edistämiseksi« Helsingissä yllä pitämän lastenkodin laajentamista varten tehdyistä piirustuksista. Toisilta tahoilta on taas kysytty lasten elätteelle antamisesta, joka kaikki osoittaa että asianomaiset suuremmalla innostuksella ovat ruvenneet harrastamaan lasten kasvatusta.

Vastaukseksi useaan kysymykseen olen minä usein ollut pakoitettu osoittamaan johonkin määrättyyn §:ään minun toimittamassani »Vaivahoidon käsikirjassa«, josta teoksesta kyllä on yksi kappale useammalla vaivahoitohallituksella, mutta jota kuitenkin luetaan sangen vähän, ainakin päättäen saapuneista kysymyksistä. Jos taas kunnat ovat varustaneet jokaisen vaivahoitohallituksen jäsenen tällä kirjalla, on se nähtävästi vaikuttanut edullisesti vaivahoidon järjestämiseksi ajanmukaisella tavalla.

I. Vaivahoidonneuvoja.

Armollisen julistuksen mukaan 3 päivältä Lokakuuta 1898 määrättiin vaivahoidonneuvoja väliaikaisesti asetettavaksi, toistaiseksi kolmen vuoden ajaksi, nimittäin vuosiksi 1899, 1900 ja 1901. Eräs vaivahoitohallitus Oulun läänissä oli alkujaan ehdoittanut tällaisen virkamiehen asettamisen, ja vaivahoidonneuvojaa on vuosi vuodelta yhä enemmän käytetty. Ensimmäisenä toimitusvuotena kävi hän 40 kunnassa, toisena 59 ja kolmantena eli viime vuotena nousi toimitusten luku 100:taan.

Vaivahoidonneuvoja on viime mainittuna vuotena käynyt seuraavissa kunnissa, nimittäin:

Uudenmaan läänissä: Porvoon kaupunki ja maalaiskunnassa, Loviisassa, Tenholassa, Karjassa, Snappertuunassa, Nurmijärvellä, Pernajassa ja Ruotsin-Pyhtäällä;

Turun ja Porin läänissä: Turussa, Porissa, Raumalla, Uudessa kaupungissa, Perniössä, Piikkiössä, Paimiossa, Kaarinassa, Raisiossa, Nakkilassa, Kiu-

kaisissa, Ikaalisissa, Parkanossa, Hämeenkyrössä, Huittisissa, Vampulassa, Loimijoella, Kokemäellä, Harjavallassa ja Alastarossa;

Viipurin läänissä: Haminassa, Kotkassa, Sortavalassa, Viipurin maalaiskunnassa, Kymissä, Valkealassa ja Jaakkimassa;

Hämeen läänissä: Hämeenlinnassa, Tampereella, Asikkalassa, Hollolassa, Koskella, Lammilla, Padasjoella, Janakkalassa, Tammelassa, Urjalassa, Ylöjärvellä ja Kangasalla;

Vaasan läänissä: Vaasassa, Kokkolassa, Ristiinassa, Kruunupyssä, Uudenkaarlepyyn maalaiskunnassa, Lapualla, Kauhavalla, Pirttikylässä, Sulvalla, Ilmajoella, Jalasjärvellä, Kaubajoella, Kurikassa, Närpiössä, Laukaalla ja Keuruulla;

Mikkelin läänissä: Heinolan maalaiskunnassa, Mäntyharjulla, Mikkelin maalaiskunnassa ja Pieksämäellä;

Kuopion läänissä: Kuopiossa, Iisalmella, Karttulassa, Maaningalla, Pielavedellä, Rautalammilla, Vesannolla ja Kiuruvedellä; sekä

Oulun läänissä: Oulussa, Raahessa, Pudasjärvellä, Ylivieskassa, Nivalassa, Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä.

Minulle antamassaan selonteossa toiminnastaan lausuu vaivaishoidon-
neuvoja että suurin osa toimituksista on koskenut neuvoja ja osoituksia uusien
vaivaishoitolaitoksien rakentamisessa tai vanhojen laajentamisessa. Siinä suh-
teessa ovat kunnat nimittäin kuluneena vuotena osoittaneet erityistä virkeyttä,
jonka vaivaishoidonneuvoja katsoo riippuvan osaksi siitä että vaivaistalot talou-
dellisessa suhteessa ovat näyttäneet antavan hyviä tuloksia, osaksi siitä että
kunnat kuluneena vuotena eivät ole kuten muutamina edellisinä vuosina olleet
rasitetut papiston rakennuksien korjaamisella ja uusien kansakoulurakennuk-
sien rakentamisella. Viime vuotena on sitä paitsi apuatarvitsevain luku äkil-
lisesti kasvanut sentähden että useoissa teollisuuslaitoksissa työt ovat koko-
naan lakkautetut tai suuressa määrässä vähennetyt. Lopuksi on vaivaistalo-
järjestelmä näyttänyt edistävän köyhemmän väestön säästäväisyyttä ja huolel-
lisuutta; sillä tämä väestö ei niillä seuduilla, missä ei ole vaivaistaloa, vähää-
kään pidä huolta toimeentulostaan lähimmässä tulevaisuudessa, hyvin tietäin
että kunta tarpeen tullessa on pitävä hätään joutuneesta huolen ilman min-
käänlaisia vastavaatimuksia. Siellä missä vaivaistalojärjestelmä on käytäntöön
otettu, ovat olosuhteet aivan toisenlaiset.

Vaivaishoidonneuvoja mainitsee lopullisesti että usealla taholla on lau-
suttu toivomus että pian taas toimeenpantaisiin useammille kunnille yhteisiä
kokouksia vaivaishoitoasioiden käsittelemistä varten sekä myöskin oppijaksoja
vaivaistalojen johtajille ja johtajattarille. Sellaisia n. k. *keskustelukokouksia* toi-
meenpanin minä vuosina 1895 Sortavalassa ja Joensuussa ja 1896 Jyväskylässä,
Kuopiossa, Mikkelissä sekä Lahden ja Salon kauppaloissa, mutta koska minun
virkatoimeni vuosi vuodelta yhä ovat lisääntyneet, en minä sen jälkeen ole

ollut tilaisuudessa toimeenpanemaan sellaisia kokouksia, joiden valmistamiseen vaaditaan paljon työtä.

Vuonna 1896 toimeenpanin minä sitä paitsi kaikkien vaivaistalonjohtajien kokouksen, jossa oli erittäin paljon osaa-ottajia, ja olin minä myös ryhtynyt toimenpiteisiin samanlaisen kokouksen kokoonkutsumista varten vuonna 1900, vaan katsoin itseni pakoitetuksi luopumaan tästä yrityksestä syystä että sille niin vähän apua myönnettiin.

Koska työt minun kansliassani yhä edelleen ovat lisääntyneet niin ettei vaivahoidon neuvoja enkä minä ole voinut antaa kunnille anottua apua, olen minä, kuten jo edellä on mainittu, Keisarilliselle Senaatille tehnyt alamaisen esityksen useampien vaivahoidon neuvojen asettamisesta tulevaisuudeksi, ja on niiden luku armollisen julistuksen kautta 17 päivältä viime kulunutta Helmikuuta määrätty kolmeksi, jonka ohessa Sivilitoimituskunnan antaman määräyksen mukaan maa tulee jaettavaksi kolmeen vaivahoidon neuvoja-piiriin.

Lounainen piiri käsittää Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen läänit, *kaakkoinen Viipurin*, Kuopion ja Mikkelin läänit sekä Kajaanin kihlakunnan Oulun läänistä sekä *pohjoinenpiiri* Waasan ja Oulun läänit yllämainitulla poikkeuksella.

Helsingissä, Huhtikuun 23 p. 1902.

Gust. Ad. Helsingius.